

של האחת גדולה משל חברתה, ומתו שתי הנשים אחת – זו שכתובתה מרובה – בחייו, ואחת – זו שכתובתה מועטת – במותו, ואין בנכסים יותר מכדי שתי הכתובות:

בן ננס אומר:

מבאר הגמרא: ודין אחת בחייו ואחת במותו אם יש לבני זו שמתה בחייו "כתובת בנין דכרין", או דחיישינן לאינצווי, מחלוקת תנאי היא.⁽⁹⁾

דתנאי:

מי שהיה נשוי שתי נשים, והיתה כתובתה

ונחלה זו בין כך ובין כך לא תתקיים, אם כן קודמין בני הראשונה, וזה דומה לטריפה ממשעבדי אף שאין שם מותר דינר, כיון שבלאו הכי אין שם מותר דינר; וכל זה הוא דוקא בשאין שם מותר דינר, אבל אם יש שם מותר דינר, כיון שאם לא יגבו בני הראשונה אלא בני השניה הרי ישאר שם מותר דינר לקיום נחלה דאורייתא, ואילו אם יגבו בני הראשונה, הרי יטלו את מותר הדינר בני השניה, ובוה הרי אין קיום נחלה דאורייתא, ולכן יטלו בני השניה ולא בני הראשונה, ודברי רעק"א הם באופן ששתי הכתובות שוות].

ולכאורה לשונו "לטרפה הראשונה" אינו מדויק, כי בני הראשונה לעולם לא יגבו יותר מבני השניה, שהרי אם פקחים הם בני השניה, יאמרו לבני הראשונה: מוחלים אנו על כתובת אמנו, ושוב ממילא לא תקחו אף אתם, שהרי בכך תחבטל נחלה דאורייתא, והבה נחלוק את כל הירושה שוה בשוה; וכך היה לו לומר: למה קודמין בני השניה, לא יקדם לא זה ולא זה ויחלקו הכל בשוה.

וצריך לומר שסובר רעק"א שאם ימחלו בני הראשונה לאחר מיתת אביהן, לא תחבטל כתובת בני הראשונה, כי זה דומה למרובין בשעת מיתה ונתמעטו, שיש בנכסים דין "כתובת בנין דכרין".

9. כתב רש"י: תנאי היא אי שקלי בני ראשונה כתובת בנין דכרין אי לא, בפשוטו כוונתו

הרי אינו נעשה מותר, נאלא שמכל מקום יש הוכחה, שהרי אם יהיה שם דינר מטלטלין שאינו משתעבד לכתובה, שוב יגבו בני הראשונה מן הקרקעות קודם לשניה, ואילו במשנתנו סתמא קתנין.

ואולם רבינו עקיבא איגר ביאר לעיל שהוכחת הגמרא לדין השלישי היתה גם למאן דאמר כתובה אינה נעשית מותר, וז"ל: ולמאן דאמר "אין כתובה נעשית מותר", הקושיא [היינו ראיית הגמרא מדלא טרפי בני שניה מן הראשונה] בהיפוך דאם ליכא מותר דינר לטרפה הראשונה [תטרוף הראשונה], כלומר: שלפי מאן דאמר "כתובה נעשית מותר", היתה הראיה מאופן שיש שם מותר דינר, וכפי שנתבאר לעיל בהערה; ואילו למאן דאמר "אין כתובה נעשית מותר", הקושיא היא בדוקא כשאין שם מותר דינר, כיון דאם יגבו בני שניה נמי לא יקויים נחלה דאורייתא, והוי כמו בלקוחות [היינו למאן דאמר "יסבון תנן" ו"כתובת בנין דכרין" טרפא ממשעבדי, אף על גב שאין מותר דינר ביד היתומים, וכפי שנתבאר לעיל בהערה], דהא כתובה לא נעשית מותר".

ביאור דבריו: למה קודמים בני השניה אדרבה יקדמו בני הראשונה כיון שאין מותר דינר, שהרי אף אם לא יגבו בני הראשונה אלא בני השניה נמי לא תתקיים נחלה דאורייתא, כיון שכתובה אינה נעשית מותר והיינו שאין בזה קיום נחלה דאורייתא, והיות וכל המעכב לגביית בני הראשונה הוא אי קיום נחלה דאורייתא,